

Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2013. Feiten en cijfers

Citation for published version (APA):

Verhagen, A. M. C., & Meng, C. M. (2014). *Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2013. Feiten en cijfers*. ROA. ROA Fact Sheets No. 002 <https://doi.org/10.26481/umarof.2014002>

Document status and date:

Published: 01/01/2014

DOI:

[10.26481/umarof.2014002](https://doi.org/10.26481/umarof.2014002)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2013

Feiten en cijfers

ROA Fact Sheet

ROA-F-2014/2

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt | ROA
Research Centre For Education and the Labour Market | ROA

1. Inleiding

Het ROA verricht jaarlijks onderzoek onder schoolverlaters naar de overgang van school naar vervolgopleiding of arbeidsmarkt. Dit fact sheet presenteert de resultaten van de meting die eind 2013 door het ROA is gehouden onder de afgestudeerden van het schooljaar 2011-2012, dat wil zeggen ongeveer anderhalf jaar na het voltooien van de opleiding. De resultaten hebben betrekking op nagenoeg de volle breedte van het onderwijs: VMBO, MBO-BOL, MBO-BBL, HAVO, VWO, HBO en WO.¹ Binnen het MBO wordt er nog onderscheid gemaakt tussen enerzijds de twee verschillende leerwegen (BOL en BBL) en anderzijds binnen een leerweg tussen de 4 niveaus. De data in het fact sheet zijn geaggregeerd over de onderwijssectoren, maar in de bijlage wordt ook nog een overzicht gegeven van de cijfers per opleidingsniveau gedifferentieerd naar studierichting. De resultaten voor het HBO hebben vanwege de vergelijkbaarheid alleen betrekking op de afgestudeerden van voltijd opleidingen. Voor de volledige resultaten met betrekking tot 2013 wordt verwezen naar het ROA-rapport *Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2013*.² In totaal zijn ruim 200.000 gediplomeerde schoolverlaters en afgestudeerden benaderd. De totale respons bedroeg 25%.

Het onderzoek onder de gediplomeerde schoolverlaters en afgestudeerden vond in het najaar van 2013 in een uitzonderlijke economische context plaats. Voor het vijfde jaar op rij kende Nederland lage en deels zelfs negatieve economische groei cijfers. Deze aanhoudende economische crisis heeft dan ook zijn neerslag in de hier gepresenteerde cijfers. Dit geldt niet alleen voor de indicatoren rechtstreeks gerelateerd aan de arbeidsmarktintrede (bijvoorbeeld werkloosheid of werkzekerheid) maar dit kan ook van invloed zijn op de manier waarop jongeren de afgeronde opleiding beoordelen. De lezer dient hier rekening mee te houden.

2. Voorbereiding

Tabel 1 laat zien in hoeverre men geslaagd is in het startbekwaam maken van leerlingen voor de arbeidsmarkt. Van de totale gediplomeerde uitstroom vindt 37% dat de gevolgde opleiding een goede basis biedt om te starten op de arbeidsmarkt. Dit percentage is het laagst bij gediplomeerden van VMBO (1 op de 4 gediplomeerde VMBO'ers vindt de opleiding een goede basis voor de arbeidsmarktintrede), en het hoogst bij niveau 3 en 4 van het BBL (55%, respectievelijk, 54%). Nadere analyses laten zien dat de economische crisis daarbij duidelijk zijn neerslag heeft op het oordeel van de gediplomeerden en afgestudeerden wat de basis betreft om te starten op de arbeidsmarkt. Zo was in 2008 nog 59% van de gediplomeerden van het BBL en 48% van de gediplomeerden van het BOL tevreden met dit aspect terwijl het in

1. De WO-Monitor is gericht op de afgestudeerden van Masteropleidingen van de universiteiten en werd in 2013 door IVA-Onderwijs te Tilburg in opdracht van de VSNU uitgevoerd.

2. Zie voor de kerncijfers van ROA's schoolverlatersonderzoeken ook: <https://roastatistics.maastrichtuniversity.nl/SISOnline/Home.aspx>

2013 48% (BBL), respectievelijk, 36% (BOL) is. In het HBO vindt iets minder dan de helft (46%) de gevolgde opleiding een goede basis om te kunnen starten op de arbeidsmarkt.

In tabel 1 wordt tevens weergegeven welk deel van de gediplomeerden de gevolgde opleiding een goede basis vindt voor het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden. In tegenstelling tot de vraag in hoeverre de opleiding een goede basis vormt voor het starten op de arbeidsmarkt, de korte termijn doelstelling van het onderwijs, zeggen deze cijfers iets over de langere termijn doelstelling van het onderwijs. Van de totale groep gediplomeerden is 57% van mening dat de gevolgde opleiding een goede basis vormt voor de verdere ontwikkeling van kennis en vaardigheden. BBL'ers en HBO'ers zijn daarbij iets vaker dan gemiddeld tevreden over deze lange termijn doelstelling van het onderwijs. De gediplomeerden van de niveau 4 BBL-opleidingen zijn hier met 64% het vaakst tevreden over.

Tabel 1
Starten op arbeidsmarkt en verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden

	Opleiding biedt goede basis om te starten op de arbeidsmarkt (%)	Opleiding biedt goede basis voor het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden (%)
VMBO	26	56
MBO-BOL 1	36	54
MBO-BOL 2	36	54
MBO-BOL 3	36	53
MBO-BOL 4	37	52
MBO-BBL 1	31	45
MBO-BBL 2	42	53
MBO-BBL 3	55	63
MBO-BBL 4	54	64
HBO	46	63
Totaal	37	57

Bron: ROA (SIS)

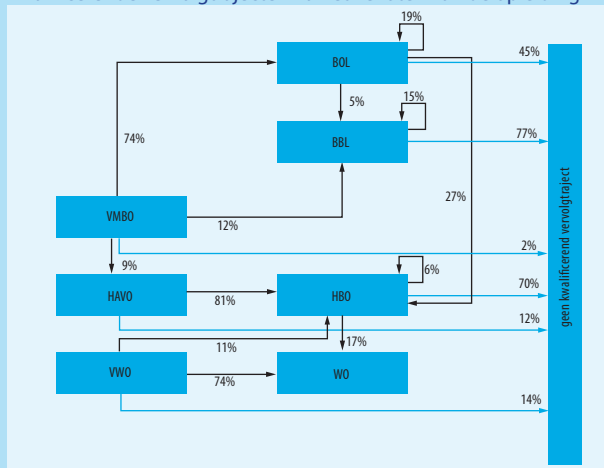
3. Vervolgonderwijs

Na het afronden van de studie kunnen schoolverlaters er voor kiezen om de arbeidsmarkt te betreden of om verder te leren. In figuur 1 staat een overzicht van de kwalificerende vervolgtrajecten van de gediplomeerde schoolverlaters uit het onderzoek. De figuur vermeldt per onderwijssoort het percentage van de gediplomeerde schoolverlaters dat sinds het moment van afstuderen naar een bepaald kwalificerend vervolgtraject is gegaan evenals het percentage dat niet voor een kwalificerend vervolgtraject heeft gekozen. Voor de duidelijkheid zijn in de figuur de BOL- en BBL-niveaus samengevoegd en worden alleen vervolgtrajecten met een aandeel van ten minste 5% weergegeven.

Van het AVO stroomt het overgrote deel door naar een vervolgopleiding. Van de totale groep HAVO-respondenten is 81% doorgestroomd naar een HBO-opleiding. Van de VWO'ers is 11% naar het HBO gegaan en heeft het merendeel (74%) voor een studie in het WO gekozen. Van de

gediplomeerde VMBO-respondenten gaat minder dan 5% niet verder met een vervolgopleiding. De doorstroom van VMBO naar HAVO is volgens de figuur een kleine 9%.³

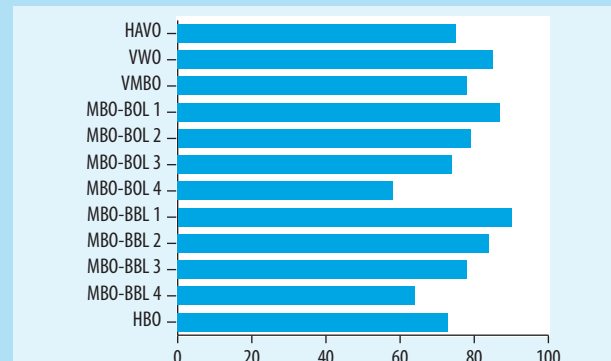
Figuur 1
Kwalificerende vervolgotrajecten na het verlaten van de opleiding

Bron: ROA (SIS)

Aan de schoolverlaters die doorstromen naar een vervolgopleiding is gevraagd hoe zij de aansluiting beoordelen tussen de voltooide opleiding en de vervolgopleiding. Figuur 2 geeft weer welk deel van de verder lerende schoolverlaters deze aansluiting voldoende of goed vindt. De overgrote meerderheid van de doorstromers naar een vervolgopleiding is van mening dat de aansluiting tussen de eerder gevolgde opleiding en de vervolgopleiding voldoende tot goed is. Bij het MBO-BOL valt op dat het oordeel over een goede aansluiting duidelijk afneemt naarmate het gevolgde onderwijsniveau toeneemt. Is 87% van de gediplomeerden van het MBO-BOL niveau 1 tevreden over de aansluiting, onder de gediplomeerden van het hoogste MBO-BOL niveau is het gemiddeld 'slechts' 58%. Dit betekent natuurlijk tegelijkertijd dat ruim 40% de aansluiting matig of slecht vindt. Hierbij dient rekening mee gehouden te worden dat voor de gediplomeerden van de lagere MBO-BOL opleidingen de doorstroom naar een vervolgopleiding in de regel binnen het MBO plaatsvindt terwijl doorleren voor de gediplomeerden van het MBO niveau 4 in de regel een overstap naar het HBO betekent.

Figuur 2
Percentage van de verder lerende schoolverlaters dat de aansluiting tussen de gevolgde opleiding en de vervolgopleiding voldoende of goed vindt

Bron: ROA (SIS)

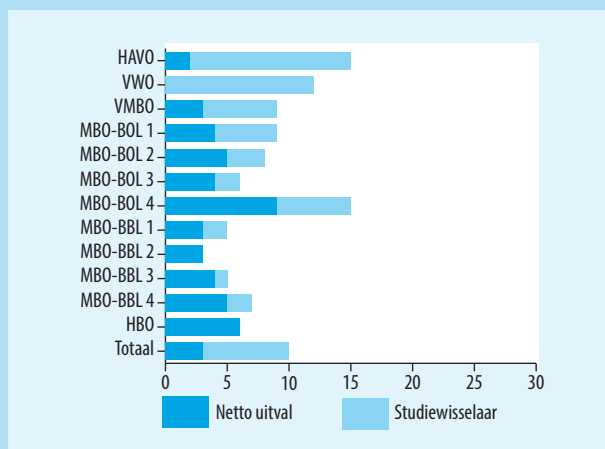
Naast het totale aandeel jongeren dat de vervolgopleiding voortijdig verlaat, laat figuur 3 zien welk deel van hen de vervolgopleiding op het enquêtemoment heeft verlaten zonder aan een nieuwe studie begonnen te zijn (de netto uitvallers) en welk deel van vervolgopleiding gewisseld is. In totaal geeft 10% van de verder lerende schoolverlaters op het enquêtemoment aan gestopt te zijn met de aanvankelijk gekozen vervolgopleiding. Van alle onderwijsniveaus zijn het de Havisten en de gediplomeerden van het MBO-BOL niveau 4 die het vaakst voortijdig stoppen met de vervolgopleiding (15%).

Het percentage 'afhakers' vlak na aanvang van de vervolgstudie is in werkelijkheid echter minder problematisch dan het op het eerste gezicht lijkt. Wellicht nog belangrijker dan de totale groep 'afhakers' is het percentage van hen dat ook niet meer aan een andere studie begint. Met andere woorden de netto uitval is nog interessanter dan de bruto uitval. Daarom rijst de vraag: welk deel van de uitvallers zijn studiewisselaars en welk deel heeft daadwerkelijk het onderwijs verlaten? Van de 10% doorstromers die voortijdig gestopt zijn met de vervolgopleiding is 7%-punt van studie gewisseld. Deze jongeren blijven dus voor het onderwijs behouden, maar lijken in eerste instantie een verkeerde studiekeuze te hebben gemaakt. De overige 3%-punt bestaat uit netto uitvallers. Het relatief grote percentage uitvallers onder Havisten bestaat voor het grootste deel uit studiewisselaars (13%-punt van de 15%) en dat geldt in nog sterkere mate voor de VWO'ers die voortijdig zijn gestopt (12%-punt is van studie gewisseld en 0%-punt definitief gestopt). Onder de gediplomeerden van het MBO-BOL die met de vervolgopleiding gestopt zijn is de situatie anders: 9%-punt is namelijk definitief met de opleiding gestopt en 'slechts' 6%-punt is van studie gewisseld. Tot slot zien we dat wat het MBO-BBL betreft, dat de weliswaar relatief kleine groep gediplomeerden van het MBO-BBL dat de vervolgopleiding vroegtijdig verlaat, het onderwijs dan ook vaak definitief verlaat.

3. Vanuit de theoretische leerweg van het VMBO stroomt 20% van de gediplomeerde respondenten door naar het HAVO.

Figuur 3

Percentage van de verder lerende schoolverlaters dat de vervolgopleiding voortijdig heeft verlaten (netto uitval) en het percentage dat een andere opleiding is gaan volgen (studiewisselaar)

Bron: ROA (SIS)

4. Arbeidsmarkt

In plaats van te kiezen voor een vervolgopleiding kunnen gediplomeerden er natuurlijk eveneens voor kiezen om een baan te zoeken en zich aan te bieden op de arbeidsmarkt. De jongeren die in dit fact sheet centraal staan hebben hun diploma in het schooljaar 2011-2012 behaald: midden in een economische crisis.

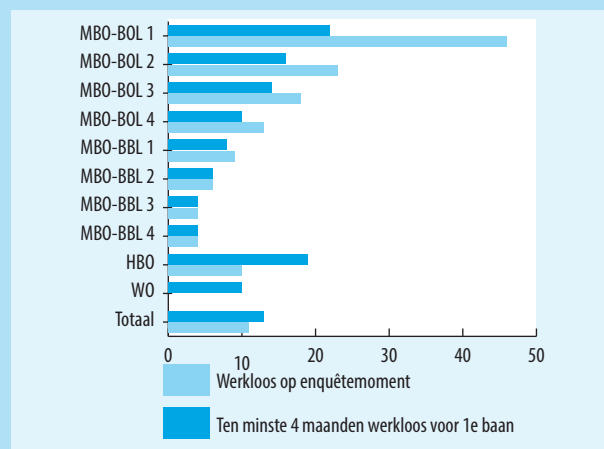
Er zijn verschillende indicatoren die aangeven hoe soepel de overgang tussen onderwijs en arbeidsmarkt verloopt voor schoolverlaters. Allereerst kan er bijvoorbeeld gekeken worden naar het werkloosheidsniveau onder schoolverlaters die zich aanbieden op de arbeidsmarkt (figuur 4). De totale werkloosheid onder schoolverlaters op het moment van enquêteren bedraagt 11%, wat een stijging van 1,4%-punt tegenover de meting in het najaar van 2012 betekent. De gevolgen van de aanhoudende economische crisis blijken vooral uit de hoge werkloosheid onder laagopgeleiden. Onder MBO-BOL niveau 1 gediplomeerden is de werkloosheid 46% (2012: 30%). De werkloosheid onder BOL-gediplomeerden verschilt daarnaast aanzienlijk tussen de lagere en hogere niveaus. Van de schoolverlaters van BOL niveau 2 is 23% (2012: 19%) werkloos. Ook het werkloosheidspercentage onder de afgestudeerden van BOL niveau 3 (18%) en niveau 4 (13%) laat een duidelijke stijging zien (2012: 15%, respectievelijk 11%). Onder de gediplomeerden van het BBL is er minder werkloosheid, en bovendien verschillen de werkloosheidspercentages tussen schoolverlaters van niveau 1 (9%) en niveau 4 (4%) niet zoveel van elkaar. Maar ook voor de gediplomeerden van het MBO-BBL geldt dat er een verdere verslechtering van de kansen op arbeidsmarkt heeft plaatsgevonden. Het werkloosheidspercentage onder afgestudeerden van het HBO bedraagt afgerond 10% (2012: 9%).

Het werkloosheidspercentage op het enquêtemoment zegt echter niet alles over hoe soepel de intrede op de arbeidsmarkt verlopen is. In dezelfde figuur staan daarom

cijfers met betrekking tot de zoekduur tot de eerste baan. De figuur geeft weer welk deel van de schoolverlaters 4 maanden of langer werkloos is geweest voordat de eerste baan gevonden werd. Gediplomeerden van het niveau 1 en 2 van het beroepsonderwijs binnen BOL (22%, respectievelijk 16%) en van HBO (19%) zoeken doorgaans het vaakst vier maanden of langer alvorens hun eerste baan te vinden. BBL'ers hebben de minste tijd nodig bij de zoektocht naar hun eerste baan. Dit hangt zonder twijfel samen met het feit dat de gediplomeerden van het MBO-BBL regelmatig bij de werkgever waar zij de opleiding hebben gevolgd blijven werken. Tot slot geldt voor zowel de gediplomeerde BOL-uitstroom als de gediplomeerde BBL-uitstroom dat naarmate het niveau van de voltooide opleiding lager is, er langer gezocht moet worden voordat de eerste baan gevonden wordt.

Figuur 4

Werkloosheidspercentage onder gediplomeerde schoolverlaters en de zoekduur tot de eerste baan

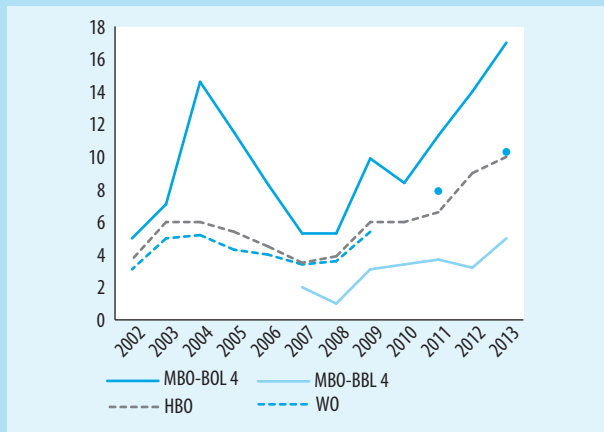

Bron: ROA (SIS); werkloos voor 1ste baan is niet bekend voor het WO

Figuur 5 laat voor verschillende opleidingstypen de werkloosheidspercentages in de periode 2002-2013 zien. Voor het MBO-BBL en het WO zijn er op verschillende meetmomenten geen of te weinig data beschikbaar, vandaar dat voor deze opleidingstypen de trendlijnen niet altijd doorlopen. In de figuur zijn twee economische crises zichtbaar: (1) De economische crisis van 2002-2005 en (2) De huidige economische crisis die al sinds 2009 van kracht is. Wanneer we de twee crisismomenten vergelijken valt er een aantal zaken op. Ten eerste valt op dat de werkloosheid gedurende huidige crisis vele malen hoger is onder gediplomeerden van het MBO-BOL en het HBO dan gedurende de vorige crisis. Waar ten tijde van de vorige economische crisis, in 2004, respectievelijk 15% en 6% van de MBO-BOL en HBO gediplomeerden werkloos was, is in 2013 de werkloosheid onder MBO-BOL en HBO gediplomeerden verder opgelopen tot respectievelijk 17% en 10%. Ten tweede is zichtbaar dat de huidige economische crisis al veel langer aanhoudt dan de vorige. Ten derde valt op dat gedurende de huidige economische crisis, de werkloosheid alleen maar lijkt toe te nemen. In vergelijking tot het vorige meetjaar,

is de werkloosheid onder gediplomeerden van het HBO, MBO-BOL, en MBO-BBL, respectievelijk met 1%-punt, 3%-punt en 1,8%-punt gestegen. De werkloosheid onder WO-gediplomeerden is in de afgelopen twee jaar met 2,4%-punt gestegen.

Figuur 5
Trendcijfers werkloosheid naar opleidingsniveau, 2002-2013

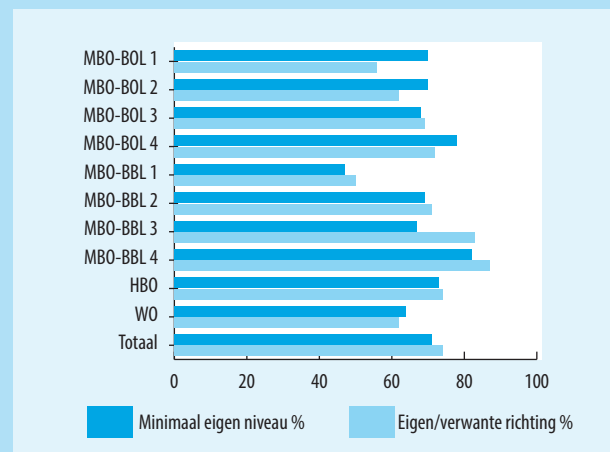

Bron: ROA (SIS)

Naast werkloosheidscijfers zijn er nog enkele andere belangrijke indicatoren die een beeld geven van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Figuur 6 laat zien hoe goed het werk van schoolverlaters aansluit bij hun afgeronde opleiding wat betreft niveau en richting. Van alle werkende schoolverlaters heeft gemiddeld 71% een baan op minimaal het eigen opleidingsniveau. Onder de afgestudeerden van het HBO is het 73% dat een baan op minimaal het eigen opleidingsniveau heeft en onder de gediplomeerden van het MBO-BOL niveau 4 78%. Het vaakst vinden de gediplomeerden van het MBO-BBL niveau 4 (82%) een baan op ten minste het eigen niveau.

Naast het niveau van de functie is ook de richting van de functie van belang om iets te kunnen zeggen over de kwaliteit van de baan. In de vragenlijst is daarom gevraagd om aan te geven wat volgens de werkgever de vereiste opleidingsrichting is. De vereiste opleidingsrichting zegt iets over de mate waarin iemand werkzaamheden verricht die binnen het beroependomein vallen waarvoor hij of zij is opgeleid. Uit figuur 6 blijkt dat gediplomeerde schoolverlaters van het laagste niveau binnen het MBO het minst vaak werkzaam zijn binnen het eigen beroependomein. Van de gediplomeerden van MBO-BOL niveau 3 en 4 werkt zo'n 70% binnen het eigen beroependomein, terwijl dit op dit niveau bij de BBL'ers tussen de 83% (niveau 3) en zelfs 87% (niveau 4) is. Van de HBO'ers werkt 74% in de eigen richting of in een verwante richting.

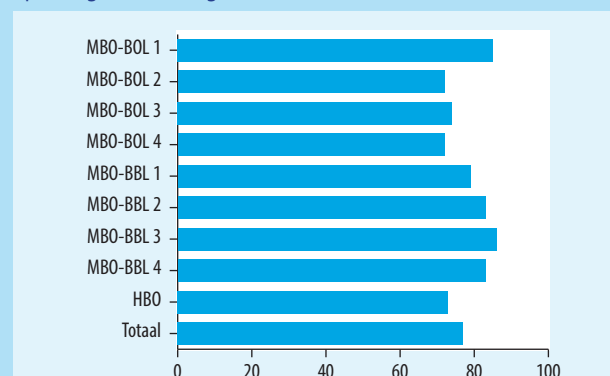
Figuur 6
Percentage werkzame schoolverlaters met een baan op minimaal eigen niveau en percentage met een baan in eigen/verwante richting

Bron: ROA (SIS)

De geënquêteerden is eveneens gevraagd wat zij vinden van de algemene aansluiting tussen de gevolgde opleiding en de huidige functie. Figuur 7 geeft weer welk deel van de werkzame schoolverlaters de aansluiting voldoende of goed vindt. BBL-gediplomeerden zijn op alle niveaus het vaakst tevreden wat de aansluiting betreft. Een mogelijke verklaring hiervoor is de sterkere relatie tussen opleiding en arbeidsmarkt in de BBL. In het HBO is 73% van de werkende afgestudeerden van mening dat de aansluiting tussen opleiding en werk voldoende of goed is. Hoewel werkenden van het BOL-niveau 2 en het BOL-niveau 4 het minst tevreden over de aansluiting blijken te zijn, vindt van deze groep nog altijd 72% dat de aansluiting tussen opleiding en huidige functie voldoende of goed is.

Figuur 7
Percentage werkzame schoolverlaters dat de aansluiting tussen opleiding en werk als goed of voldoende beoordeelt

Bron: ROA (SIS)

Een andere indicator voor de kwaliteit van het werk en de transitie tussen onderwijs en arbeidsmarkt is de beloning die werkzame schoolverlaters ontvangen. In tabel 2 wordt per opleidingsniveau het gemiddelde bruto uurloon weergegeven. Het uurloon biedt een eerlijkere vergelijking dan het maandloon, omdat verschillen in het maandloon ook veroorzaakt kunnen worden door het aantal gewerkte uren. Het gemiddelde bruto uurloon neemt zoals verwacht toe

met het opleidingsniveau.⁴ Bij de gediplomeerden van BOL varieert het bruto uurloon tussen € 5,90 (niveau 1) en € 10,05 (niveau 4) en bij de gediplomeerden van BBL tussen € 9,83 (niveau 1) en € 13,60 (niveau 4). Het gemiddeld bruto uurloon onder afgestudeerde HBO'ers is € 12,80.

Tabel 2
Gemiddeld bruto uurloon

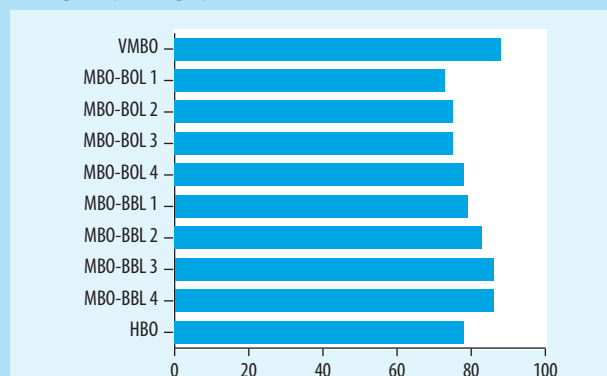
	Bruto uurloon (euro)
MBO-BOL 1	5,90
MBO-BOL 2	7,81
MBO-BOL 3	9,10
MBO-BOL 4	10,05
MBO-BBL 1	9,83
MBO-BBL 2	10,58
MBO-BBL 3	11,85
MBO-BBL 4	13,60
HBO	12,80
WO	15,95

Bron: ROA (SIS)

5. Tevredenheid met opleiding achteraf

In figuur 8 wordt het percentage gediplomeerde schoolverlaters weergegeven dat de afgeronde opleiding, achteraf gezien, opnieuw zou volgen. De overgrote meerderheid van de gediplomeerde schoolverlaters zou achteraf gezien opnieuw kiezen voor de gevolgde opleiding. Onder de gediplomeerden van het VMBO is dit 88%. In het MBO varieert het percentage dat wederom dezelfde opleiding zou kiezen tussen 73% (MBO-BOL niveau 1) en 86% (MBO-BBL niveau 3 en 4) en onder de afgestudeerden van het HBO is dit 78%.

Figuur 8
Gevolgde opleiding opnieuw kiezen

Bron: ROA (SIS)

4. BBL-schoolverlaters verdienen gemiddeld genomen iets meer dan hun studiegenoten van BOL, wat verklaard kan worden uit het feit dat werkende BBL'ers gemiddeld ouder zijn dan werkende BOL'ers en vaak al iets meer werkervaring hebben opgebouwd.

Algemeen

	Opleiding goede basis om te starten op arbeidsmarkt (%)	Opleiding goede basis voor verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden (%)	Opleiding achteraf opnieuw kiezen %
VMBO	26	56	88
VMBO theoretische leerweg	22	56	89
VMBO landbouw	21	55	87
VMBO techniek	33	60	84
VMBO economie	29	61	86
VMBO gezondheidszorg	31	53	93
VMBO intersectoraal	27	54	82
MBO	41	55	79
BOL	36	53	76
BOL 1	36	54	73
BOL 2	36	54	75
BOL 2 landbouw	30	51	74
BOL 2 techniek	34	53	77
BOL 2 economie	38	53	72
BOL 2 gezondheidszorg	36	57	77
BOL 3	36	53	75
BOL 3 landbouw	35	48	74
BOL 3 techniek	39	53	74
BOL 3 economie	31	48	73
BOL 3 gezondheidszorg	45	61	81
BOL 3 gedrag en maatschappij	36	55	74
BOL 4	37	52	78
BOL 4 landbouw	39	49	70
BOL 4 techniek	41	53	79
BOL 4 economie	34	50	76
BOL 4 gezondheidszorg	48	59	82
BOL 4 gedrag en maatschappij	26	49	76
BBL	48	58	85
BBL 1	31	45	79
BBL 2	42	53	83
BBL 2 landbouw	42	54	79
BBL 2 techniek	42	51	85
BBL 2 economie	38	50	75
BBL 2 gezondheidszorg	51	65	84
BBL 3	55	63	86
BBL 3 landbouw	52	61	93
BBL 3 techniek	55	63	88
BBL 3 economie	45	56	79
BBL 3 gezondheidszorg	70	76	90
BBL 3 gedrag en maatschappij	42	54	78

Algemeen

	Opleiding goede basis om te starten op arbeidsmarkt (%)	Opleiding goede basis voor verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden (%)	Opleiding achteraf opnieuw kiezen %
BBL 4	54	64	86
BBL 4 landbouw	55	63	92
BBL 4 techniek	58	68	89
BBL 4 economie	42	55	83
BBL 4 gezondheidszorg	69	73	89
BBL 4 gedrag en maatschappij	45	62	82
HBO	46	63	78
HBO landbouw	52	67	75
HBO techniek	59	70	83
HBO economie	47	62	72
HBO gezondheidszorg	50	66	87
HBO gedrag en maatschappij	35	58	73
HBO onderwijs	49	54	84
HBO taal en cultuur	30	68	85
Totaal	37	57	86

Bron: ROA (SIS)

Vervolgopleiding

	Aansluiting redelijk/goed %	Netto uitval in vervolopleiding %	Studiewisselaar in vervolopleiding %
HAVO/VWO	79	1	13
HAVO	75	2	13
VWO	85	0	12
VMBO	78	3	6
VMBO theoretische leerweg	78	1	7
VMBO landbouw	80	2	5
VMBO techniek	73	3	8
VMBO economie	82	5	6
VMBO gezondheidszorg	82	2	4
VMBO intersectoraal	68	2	8
MBO	70	6	4
BOL	68	7	5
BOL 1	87	4	5
BOL 2	79	5	3
BOL 2 landbouw	73	10	2
BOL 2 techniek	81	4	3
BOL 2 economie	77	5	4
BOL 2 gezondheidszorg	82	5	3
BOL 3	74	4	2
BOL 3 landbouw	64	6	2
BOL 3 techniek	80	1	1
BOL 3 economie	74	3	2
BOL 3 gezondheidszorg	78	7	1
BOL 3 gedrag en maatschappij	75	6	1
BOL 4	58	9	6
BOL 4 landbouw	56	8	8
BOL 4 techniek	56	11	4
BOL 4 economie	57	9	7
BOL 4 gezondheidszorg	61	7	5
BOL 4 gedrag en maatschappij	59	10	7
BBL	79	3	1
BBL 1	90	3	2
BBL 2	84	3	0
BBL 3	78	4	1
BBL 4	64	5	2

Vervolgopleiding

	Aansluiting redelijk/goed %	Netto uitval in vervolgopleiding %	Studiewisselaar in vervolgopleiding %
HBO	73	6	0
HBO landbouw	79	3	1
HBO techniek	67	8	0
HBO economie	72	6	1
HBO gezondheidszorg	80	4	0
HBO gedrag en maatschappij	75	6	1
HBO onderwijs	78	4	0
HBO taal en cultuur	-	8	1
Totaal	76	3	7

Bron: ROA (SIS)

Arbeidsmarkt

	Minimaal op eigen niveau %	Eigen/verwante richting %	Aansluiting voldoende/goed %	Werkloos %	Intrede werkloosheid > 3 mnd. %	Bruto uurloon euro
MBO	72	74	79	11	10	10,66
BOL	74	69	72	17	13	9,35
BOL 1	70	56	85	46	22	5,90
BOL 2	70	62	72	23	16	7,81
BOL 2 landbouw	67	45	71	18	14	6,67
BOL 2 techniek	71	68	71	22	18	7,70
BOL 2 economie	62	52	73	23	18	7,73
BOL 2 gezondheidszorg	80	70	73	25	14	8,16
BOL 3	68	69	74	18	14	9,10
BOL 3 landbouw	62	62	73	16	14	7,54
BOL 3 techniek	71	73	69	17	11	10,18
BOL 3 economie	63	58	69	22	18	8,35
BOL 3 gezondheidszorg	78	84	84	10	6	9,81
BOL 3 gedrag en maatschappij	65	69	71	23	17	9,55
BOL 4	78	72	72	13	10	10,05
BOL 4 landbouw	70	61	66	16	9	8,81
BOL 4 techniek	79	75	72	10	9	10,44
BOL 4 economie	74	65	69	15	12	9,03
BOL 4 gezondheidszorg	87	86	79	7	7	11,38
BOL 4 gedrag en maatschappij	73	63	65	19	12	10,07
BBL	69	77	84	5	6	11,64
BBL 1	47	50	79	9	8	9,83
BBL 2	69	71	83	6	6	10,58
BBL 2 landbouw	67	65	80	8	6	9,74
BBL 2 techniek	69	71	83	4	6	10,88
BBL 2 economie	64	62	81	12	11	9,48
BBL 2 gezondheidszorg	80	83	89	4	4	10,86
BBL 3	67	83	86	4	4	11,85
BBL 3 landbouw	59	74	87	5	2	12,44
BBL 3 techniek	59	85	83	3	5	12,06
BBL 3 economie	60	69	81	6	7	9,85
BBL 3 gezondheidszorg	81	92	94	2	1	12,88
BBL 3 gedrag en maatschappij	88	89	82	8	7	12,87
BBL 4	82	87	83	4	4	13,60
BBL 4 landbouw	92	96	79	0	2	13,09
BBL 4 techniek	79	87	84	2	4	14,28
BBL 4 economie	67	75	78	7	6	11,51
BBL 4 gezondheidszorg	95	96	86	3	2	14,78
BBL 4 gedrag en maatschappij	92	89	82	6	9	14,23

Arbeidsmarkt

	Minimaal op eigen niveau %	Eigen/verwante richting %	Aansluiting voldoende/goed %	Werkloos %	Intrede werkloosheid > 3 mnd. %	Bruto uurloon euro
HBO	73	74	73	10	19	12,80
HBO landbouw	70	70	70	11	17	12,61
HBO techniek	84	82	79	8	18	13,78
HBO economie	74	62	67	11	20	12,73
HBO gezondheidszorg	76	90	81	7	14	14,65
HBO gedrag en maatschappij	46	77	64	11	22	12,45
HBO onderwijs	86	87	82	10	17	12,77
HBO taal en cultuur	66	62	66	10	16	9,27
Totaal	71	74	77	11	13	11,31

Bron: ROA (SIS)

Trendcijfers werkloosheid

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
HAVO	8	17	18	19	11	17	17	19	15	9	31	14
VWO	4	13	15	19	5	23	11	12	18	9	20	19
VMBO	3	7	6	12	6	6	9	6	8	12	15	12
MBO-BOL 1/2	8	16	25	21	13	9	10	16	16	20	20	26
MBO-BOL 3/4	4	4	11	8	6	3	3	8	6	8	12	14
MBO-BBL 1/2	-	-	-	-	-	3	1	4	5	5	4	7
MBO-BBL 3/4	-	-	-	-	-	1	1	2	2	2	2	4
HBO	3	6	6	5	5	3	4	6	6	7	9	10

-: Niet beschikbaar

Opmerking: In de metingen van 2000 t/m 2002 betreft het schoolverlaters van MAVO/VBO. Vanaf de meting 2003 betreft het schoolverlaters van VMBO.
Toelichting: Het jaartal heeft betrekking op het meetjaar. In 2012 is het cohort 2010-2011 bevroegd.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Postbus 616
6200 MD Maastricht
T +31 43 3883647
F +31 43 3884914
secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl
www.roa.nl

Maastricht University
School of Business and Economics

Colofon

© Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA).
Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden verveelvoudigd
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de directeur
van het ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Maastricht University
School of Business and Economics
secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl
www.roa.nl

Vormgeving
ROA secretariaat, Maastricht

juli 2014

